

NEDERLANDSE SAMENVATTING

Dit proefschrift richt zich op hoe logopedisten de communicatieve participatie van kinderen met TOS kunnen verbeteren door middel van gezamenlijke besluitvorming met ouders en door rekening te houden met de context van het kind. Het onderzoek is gebaseerd op het *International Classification of Functioning, Disability and Health, Children and Youth Version* (ICF-CY) raamwerk (WHO, 2007) en richt zich op de kernbegrippen taalontwikkelingsstoornis (TOS), communicatieve participatie, gezamenlijke besluitvorming en contextuele (persoonlijke en omgevings-) factoren. De verschillende studies richten zich op drie hoofdthema's, gerapporteerd in hoofdstuk 2 tot en met 6.

1. Definitie van communicatieve participatie

Hoofdstuk 2 beschrijft een Delphi-studie waarin ouders en professionals overeenstemming bereikten over de definitie van communicatieve participatie: *"begrijpen en begrepen worden in een sociale context met verbale en non-verbale vaardigheden."* Daarnaast werden 33 gedragsitems ontwikkeld om therapiedoelen te beschrijven. Dit biedt een gemeenschappelijke taal voor ouders en logopedisten om doelen voor communicatieve participatie van kinderen te bespreken.

2. Samen doelen stellen met gesprekstoel ENGAGE.

Hoofdstuk 3 beschrijft de ontwikkeling van ENGAGE, een tool voor het samen opstellen van gepersonaliseerde doelen voor kinderen met TOS. Dit hoofdstuk geeft een voorbeeld van co-design onderzoek, waarbij belanghebbenden intensief betrokken worden bij de ontwikkeling van nieuwe hulpmiddelen voor logopedie. Het resultaat van het beschreven co-design proces is ENGAGE; een metalen 'boomstam' met magnetische 'bladeren'. Deze tool kan logopedisten en ouders helpen bij het samen stellen van doelen voor de communicatieve participatie. **Hoofdstuk 4** geeft een gedetailleerde beschrijving van hoe de gesprekstoel ENGAGE kan worden ingezet. Deze complete beschrijving aan de hand van de TIDieR checklist vergemakkelijkt het inzetten van de tool in de praktijk en in onderzoek.

3. Invloed van contextuele factoren

Hoofdstuk 5 beschrijft een systematische scoping review naar contextuele factoren (persoonlijke en omgevingsfactoren) die de communicatieve participatie van kinderen met TOS beïnvloeden. Kennis van deze factoren helpt logopedisten te begrijpen hoe de context van het kind de communicatieve participatie bevordert of belemmert. Persoonlijke risicofactoren zijn adolescentie, zwakke

sociaal-cognitieve vaardigheden en bijkomende mobiliteits- of gedragsproblemen. Beschermende factoren zijn voorschoolse leeftijd (alleen voor meisjes), basisschoolleeftijd en prosociaal gedrag. De invloed van sociaal-emotioneel functioneren is onduidelijk. Omgevingsfactoren zoals een positief taal- en communicatieklimaat thuis, logopedie en deelname aan vroeg- en voorschoolse educatie zijn ook beschermend. De invloed van sociaaleconomische gezinsvariabelen is onduidelijk. Er zijn hiaten in kennis over de impact van bijkomende gezondheidsproblemen, psychologische karakteristieken, sociale achtergrond, interpersoonlijke relaties en de houding van anderen. Ook ontbreekt informatie over de effectiviteit van verschillende interventies en beleidsmaatregelen. **Hoofdstuk 6** beschrijft een kwalitatieve studie met focusgroepen met dertien logopedisten over factoren die de communicatieve participatie van kinderen met TOS beïnvloeden. Logopedisten benadrukten het belang van het welbevinden van het kind, gezinsondersteuning en logopedische diensten. Ze pleitten voor een holistische benadering van therapie, waarbij zowel persoonlijke als omgevingsfactoren worden meegenomen.

Conclusies

Dit onderzoek benadrukt het belang van het includeren van de context van kinderen met TOS in hun logopedische behandeling om de communicatieve participatie te optimaliseren. Er kunnen drie belangrijke conclusies worden getrokken:

1. Het samenwerken van logopedisten met ouders van kinderen met TOS omvat het samen stellen van doelen voor communicatieve participatie, rekening houdend met de taalmogelijkheden van het kind, en met persoonlijke en omgevingsfactoren.
2. Relevante contextuele factoren voor de communicatieve participatie van kinderen zijn hun communicatieve (thuis)omgeving, de ondersteuning die ze krijgen en hun welbevinden.
3. Het integreren van het perspectief van ouder en kind in de behandeling is noodzakelijk om participatiegerichte interventies en gezinsgerichte zorg te realiseren en geeft richting aan toekomstige innovaties in de logopedie.
4. Voor logopedisten betekent dit zij effectievere en meer op maat gemaakte therapie kunnen bieden door samen te werken met ouders en het perspectief van ouder als kind te integreren, wat leidt tot betere communicatieve participatie en welbevinden van kinderen met TOS.

Referentie

World Health Organization (2007). *International classification of functioning, disability, and health: Children & youth version: ICF-CY*. Geneva: World Health Organization.